

Eura.

Fynd af ett vikingasvärd invid Kauttua bruk.

I maj 1909 hade Finska Fornminnesföreningens ombudsman i Eura, apotekaren Hj. Tollet, till föreningen sändt ett itubrutet järnsvärd från vikingatiden, som först förut blifvit hittadt vid byggnad af en smalspörig järnväg från Kauttua bruk till norra stranden af Pyhäjärvi. Då jag i juni 1909 under min tjänsteresa besökte Eura, begaf jag mig i sällskap med herr Tollet till Kauttua för att, om så behöfdes, undersöka fyndstället. Detsamma ligger på Euraäs västra strand helt nära dess utlopp ur Pyhäjärvi, eller, nägere bestämt, 59,40 m NW från brukets brygga, vid foten af en mindre skogbevuxen och med många flyttblock och mindre stenar betäckt backe samt blott 30 cm från ofoannämnda spärvägs västra dikesrand. För fyndställets noggranna fixerande stå vi i tacksamhetskuld till herr Tollet, som omedelbart hade låtit markera platsen genom en ^{inslagen} päl.

Vid gräfningsarbetena hade längsmed spärvägens västra dike stora kvantiteter lera blifvit skottade upp på backslutningen. Dessa lät jag skaffa undan öfver ett område af 3,80 m längd och 2,85 m bredd närmast fyndstället, hvarpå den därunder liggande jorden genomgräfdes och sållades. Undersökningsarbetena vid handengäfvor tydligt att på fyndstället icke hade funnits någon graf. Humusjorden under torfren var tunn och mager samt innehöll inom det genomgräfvda områdets sydvästra del slaggbitar, hvilka enligt arbetarens utsaga hörrörde från det forna järnbruket och hade beagnats som fyllning vid anläggandet af en väg, som först hade ledd

öfver detta ställe.

Det röndriga svärdet hade således icke blifvit nedlagt i en graf. Snarare ha vi anledning att anse det för en votivgåfva eller offer åt gudarne, ifall vi icke vilja antaga att det blifvit bortkastadt som värdelöst. För antagandet att det blifvit vi hafva att göra med ett offer talar den omständigheten att svärdet hittats på ett ställe, som för 1000 år sedan borde ha legat under Pyhäjärvis vattenyta. Fyndställets höjd öfver sjöns nivå bestämdes af mig (25/6 1907) till blott 2,20 m. Men denna vär hade vattenståndet varit ovanligt lågt, enligt forstmästaren H. Borg (boradt på Kauttua bruk) t. o. m. 67 cm lägre än i oktober 1907. Då nu därtill tas i betraktande att Pyhäjärvi år 1853 blifvit sänkt, är det sannolikt att sjön under vikingatiden har varit så mycket högre att fyndplatsen legat under vattenytan. Svärdet kan således hafva blifvit nedsänkt vid stranden af Pyhäjärvi, som att döma af namnet måhända har varit en helig sjö. Helsingfors i januari 1910.

Alfred Hachman.

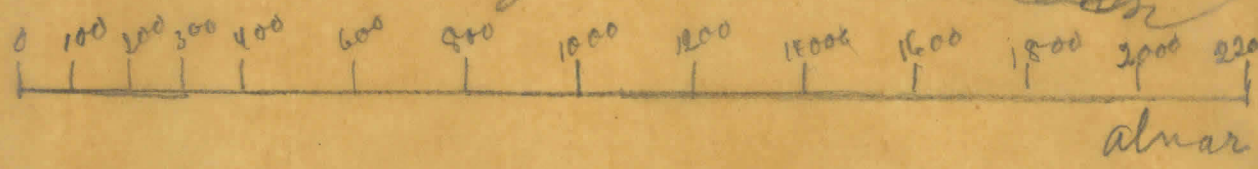
Rauttua 1885.

Kura.

Utkort af Kautua öfver Kautua Byg
 Öfver bys ^{öfver} är i Lura förs. of Landt.
 utöfver öfver Mörst åker 1696 - år 1775
 "Sammansdragna" af Thom. Wilsson

Eura socken.

9. Spårvägen från Kauttua bruk till ^{2976.}
brukets brygga vid norra ändan af
Pyhäjärvi. Vid **x** fyndstället för ett vikin-
garvård (H. M. 5334:1). Bilden är tagen från bryggan.

10. Se ofvan. Vid **x** svärdets H. M. 5334:1 fyndställe,
under den på bilden synliga påskallade leran. ^{3090.}